

Lausunto 16.11.2017

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Viite: lausuntopyyntönnö 30.10.2017

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 139/2017)

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua edellä mainittuun hallituksen esitykseen liittyen ja lausuu eduskunnan sivistysvaliokunnalle kunnioittaen seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan opintorahaan 75 euron huoltajakorotusta sekä muita yksittäisiä muutoksia. Valtakunnallisena amisten järjestönä OSKU keskittyy lausunnossaan ammatillisen toisen asteen opiskelijoiden elämään vaikuttaviin nyt lausuttavina oleviin muutoksiin sekä ehdottaa muutamia aiheeseen liittyviä, jatkovalmistelua vaativia toimia.

Opintorahan huoltajakorotus

OSKU kannattaa lämpimästi esitystä opintotuen huoltajakorotuksesta. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelee määrällisesti eniten alaikäisiä lapsia huoltavia opiskelijoita, jotka saavat opintotukea. Tästä joukosta yksinhuoltajien osuus on suurempi kuin esimerkiksi korkea-asteen opiskelijoissa. Näin voidaan sanoa, että opintotuen huoltajakorotus parantaa eniten juuri amisten tilannetta.

Ammatillisen koulutuksen reformin mukanaan tuomat muutostarpeet

OSKU kiittää, että opintotukioikeuden myöntämisen edellytyksiin on otettu huomioon joitain ammatillisen koulutuksen reformin myötä tulevia muutoksia, kuten miten päätoimisuus määritellään. Jatkossa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukainen koulutus katsotaan aina päätoimiseksi, ja henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman myötä päätoimiseksi opinnoiksi voidaan katsoa joustavasti myös ammatti- ja erikoisammattitutkintojen opiskelu, kun edellytykset täyttyvät. OSKU toivookin, että Kansaneläkelaitos pidetään hyvin kartalla ammatillisen koulutuksen reformin mukanaan tuomista muutoksista ja varmistetaan, että joka tasolla tiedetään ajankohtaisista muutoksista. Näin vältetään myöhemmässä vaiheessa monelta sekaannukselta ja inhimilliseltä tragedialta.

Mahdollisuus kesäopintojen aikaiseen opintotukeen koskettava myös amiksia

OSKU huomauttaa, että ammatillisen koulutuksen reformin mukaiset yksilöllisten opintopolkujen ja henkilökohtaistamisen tuomat muutokset opintojen rytmittymiseen ammatillisissa oppilaitoksissa tulee ottaa paremmin huomioon opintotuen myöntämisessä varsinaisten lukuvuosien ulkopuoliselle ajalle.

Mikäli amiksilla on jatkossa mahdollisuus myös kesäopintoihin yksilöllisten opintopolkujen hengessä, tulee opintotukea voida myöntää myös heille kesäkuukausien ajalle päätoimisiin opintoihin. Nyt tätä muutosta ei ole huomioitu lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä, vaan esitetyssä laissa opintotukilain muuttamisesta 7 c §:ssä rajataan mahdollisuus opintotuen myöntämiseen

Lausunto 16.11.2017

lukuvuoden tukikuukausia pidemmäksi ajaksi, jos opiskelija osoittaa harjoittavansa opintoja lukuvuoden aikana sitä pidemmän ajan, vain korkeakoulututkintoa opiskeleville. **OSKU peräänkuuluttaakin opiskelijoiden yhdenvertaista kohtelua ja esittää kyseisen pykälän muokkaamista.**

Toisen asteen opiskelijoiden koulumatkatukea kehitettävä pikaisesti

OSKU huomauttaa, että hallituksen esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin on virheellisesti jäänyt kohtaan ”3 Voimaantulo” maininta ” -- laki lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen koulumatkatuesta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä elokuuta 2018”, vaikka nyt lausuttavana olevaan hallituksen esitykseen kyseistä lakimuutosta ei ole laisinkaan sisällytetty.

OSKU harmittelee, että aiemmin kesällä opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntokierroksessa olevassa luonnoksessa olleita koulumatkatukeen liittyviä lakiesityksiä ei lopulta vielä tässä vaiheessa ole päätetty antaa. OSKU muistuttaa, että koulumatkatuki on yksi toisen asteen opiskelijoiden merkittävä tukimuoto ja aiemmassa ministeriön luonnoksessa olleet ehdotukset olivat hyviä. OSKU kuitenkin huomauttaa, että myös koulumatkatuen kehittämisessä on muistettava huomioida ammattiin opiskelevien osalta vielä reformin myötä tulevat muutokset, kun elämäntilanteet voivat vaihdella entistä useammin. Koulumatkatuen myöntämisperusteisiin tarvitaan joustoa, kun kyse on esimerkiksi eroperheistä tai muista erikoistapauksista. Koulumatkatuen tarpeen mittaamisessa tulisi ottaa huomioon myös aika, ei vain kilometrimäärä. Koulumatkatukea tulisi olla mahdollisuus saada myös kesäkuukausien ajaksi, mikäli opiskelija opiskelee kesällä tai opiskelija saa kesätöistä hyväksilukuja tutkintoonsa.

Opintotuen jatkokehittämisessä muistettava 17-vuotiaat toisen asteen opiskelijat

OSKU muistuttaa, että kaikki opiskelijat eivät ole oikeutettuja yleiseen asumistukeen ja erityisen hankalassa tilanteessa ovat 17-vuotiaat toisen asteen opiskelijat, jotka voivat saada yleistä asumistukea vain, jos heillä on ansiotuloja tai saavat opintotukea. He ovat ongelmallisessa tilanteessa myös siksi, että eivät ole enää oikeutettuja lapsilisäänsäkään. OSKU vaatiikin, että ns. pakkotilanteessa itsenäisesti asuvien alaikäisten vanhempien tulojen vaikutus opintotukeen poistetaan ja alaikäisten itsenäistymistä tuetaan. Ammatillisen koulutuksen saavutettavuuden ennustetaan vain heikkenevän tulevina vuosina, joten myös tukijärjestelmän täytyy tämä tunnustaa. Mikäli nuori tietää jäävänsä kokonaan ilman opintotukea omilleen muuttaessaan, tämä voi vaikuttaa opiskelupaikan valintaan.

Helsingissä 16.11.2017

Eini Järvi
Puheenjohtaja
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry

Juuso Luomala
Pääsihteeri
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry